

✘ Οι νέες οδηγίες του οργανισμού θέλουν να συνδέσουν την αξιολόγηση μαθητών, σχολικών μονάδων και εκπαιδευτικών με την κατανομή των πόρων στην εκπαίδευση. Με αυτόν τον τρόπο θα «αγνοούνται» οι κοινωνικοί, γεωγραφικοί και εκπαιδευτικοί παράγοντες που επηρεάζουν και συνδιαμορφώνουν το εκπαιδευτικό έργο

ΕΡΕΥΝΑ - Του Χρήστου Κάτσικα

Εάν κανείς παρακολουθήσει τα τελευταία χρόνια αφενός τις νομοθετικές παρεμβάσεις του υπουργείου Παιδείας και αφετέρου τις εκθέσεις του ΟΟΣΑ για την εκπαίδευση στη χώρα μας, θα διαπιστώσει ότι υπάρχει μια απόλυτη ταύτιση. Στο πλαίσιο αυτό, η μελέτη των νέων «οδηγιών» του ΟΟΣΑ φανερώνει τις κατευθύνσεις του υπουργείου Παιδείας για τη σχολική εκπαίδευση.

Οι εμπειρογνώμονες του ΟΟΣΑ αρχίζουν με δύο επισημάνσεις και καταλήγουν σε μία οδηγία που είναι και το «ζουμί» της πολιτικής τους. *Επισημαίνουν, πρώτον, ότι είναι απαραίτητη «η σύνδεση μεταξύ της αξιολόγησης μαθητών, σχολικών μονάδων και εκπαιδευτικών».* Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, *«η αξιολόγηση της σχολικής μονάδας, του εκπαιδευτικού, καθώς και τα τυποποιημένα τεστ για την αξιολόγηση των μαθητών σε εθνικό επίπεδο πρέπει να εξεταστούν μαζί».*

Η δεύτερη επισημάνση τονίζει ότι «το υπουργείο υστερεί ενός ολοκληρωμένου και πλήρους συστήματος αξιολόγησης. Πιο συγκεκριμένα, δεν υπάρχει: τυποποιημένη εθνική αξιολόγηση που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη σύγκριση της επίδοσης μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών, σχολικών μονάδων ή περιφερειών, σύνδεση μεταξύ της αξιολόγησης μαθητών, σχολικών μονάδων και εκπαιδευτικών.

Εφάπαξ επιχορηγήσεις

Τέλος, έρχεται η οδηγία ως ένα είδος φαρμακευτικής αγωγής: Απαιτείται «μετατόπιση από το τρέχον σύστημα κατανομής πόρων σε εφάπαξ επιχορηγήσεις που κατανέμονται στις περιφέρειες βάσει της αρχής “τα χρήματα ακολουθούν τον μαθητή”, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής του αριθμού θέσεων που προβλέπονται από τον προϋπολογισμό, ευελιξία στις περιφέρειες να κατανέμουν τους πόρους βάσει αποτελεσμάτων και λογοδοσία βάσει επίδοσης».

Καθόλου τυχαία σε έκθεση του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) με

θέμα «Εκπαίδευση στην Ελλάδα», από το 2001 γίνεται αναφορά στα κουπόνια εκπαίδευσης (πρόεδρος του IOBE το 2011 ήταν ο σημερινός «τσάρος» της οικονομίας, Γιάννης Στουρνάρας).

Ας πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά:

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, «*βασικό στοιχείο ενός συστήματος αξιολόγησης, το οποίο απουσιάζει σήμερα στην Ελλάδα, είναι ένα μέσο αξιολόγησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων μέσω αξιολόγησης μαθητή σε εθνικό επίπεδο (...) ένα εθνικό σύστημα αξιολόγησης μαθητή, κατάλληλο να χρησιμοποιηθεί σε πολλά επίπεδα: σε επίπεδο μαθητή, τάξης, σχολικής μονάδας, περιφέρειας και συστήματος.*

Και συνεχίζει: «*Η Ελλάδα είναι μία από τις λίγες ευρωπαϊκές χώρες που δεν έχουν εξωτερική αξιολόγηση της μάθησης ή εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων και της διδασκαλίας ή οποιονδήποτε άλλο ανάλογο μηχανισμό σύγκρισης για τη διασφάλιση ποιότητας (εκτός από τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα PISA και τις εισαγωγικές εξετάσεις του πανεπιστημίου).*

Δεν υπάρχουν αξιόπιστοι δείκτες για την παροχή πληροφοριών αναφορικά με την ποιότητα, την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Το σύστημα δεν μπορεί να βασίζεται σε ομοιογενή εργαλεία για τη μέτρηση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος και την πραγματική επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων, καθώς δεν υπάρχει ούτε εξωτερική αξιολόγηση μάθησης, η οποία να βασίζεται σε τυποποιημένη αξιολόγηση σε εθνικό επίπεδο, ούτε εξωτερική αξιολόγηση σχολικής μονάδας και διδασκαλίας.

Οι μαθητές προάγονται από τη μία τάξη στην άλλη, όπως αξιολογούνται στα σχολεία από τους εκπαιδευτικούς, ενώ εξωτερικές εξετάσεις υφίστανται μόνο για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση».

Με τίτλο: «*Ευθυγραμμίζοντας τα εκπαιδευτικά επίπεδα με την αξιολόγηση των μαθητών*» ο ΟΟΣΑ συνεχίζει πιο αναλυτικά: «*Βασικό στοιχείο ενός συστήματος αξιολόγησης, το οποίο απουσιάζει σήμερα στην Ελλάδα, είναι ένα μέσο αξιολόγησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων μέσω αξιολόγησης μαθητή σε εθνικό επίπεδο. Η δημιουργία αποτελεσματικής αξιολόγησης μαθητή στο πλαίσιο της αξιολόγησης έρχεται αντιμέτωπη με προκλήσεις όπως η ευθυγράμμιση των εκπαιδευτικών επιπέδων με την αξιολόγηση των μαθητών, η εξισορρόπηση εξωτερικής αξιολόγησης, αξιολόγηση εκμάθησης από*

εκπαιδευτικούς και ενσωμάτωση διαμορφωτικής αξιολόγησης μαθητή».

Αναγνωρίζοντας λοιπόν αυτές τις προκλήσεις ο ΟΟΣΑ προτείνει να σχεδιαστεί στην Ελλάδα «ένα εθνικό σύστημα αξιολόγησης μαθητή, κατάλληλο να χρησιμοποιηθεί σε πολλά επίπεδα: σε επίπεδο μαθητή, τάξης, σχολικής μονάδας, περιφέρειας και συστήματος». Και στο πλαίσιο αυτά ξεφυτρώνει η Τράπεζα Θεμάτων η οποία, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, αφενός δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να επιλέξουν από θέματα που έχουν δημιουργηθεί σε κεντρικό επίπεδο και αφετέρου είναι συνδεδεμένη με συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα τα οποία είναι συγκρίσιμα.

Κατόπιν τούτου, ως ώριμο φρούτο, ήρθε η βροχή των νομοσχεδίων για το Νέο Λύκειο, το Τεχνολογικό Λύκειο, την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, την Αυτοαξιολόγηση και την Αρχή Διασφάλισης στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Στη ρύθμιση αυτή, ανάμεσα σε άλλα, καθορίζονται ως κριτήρια αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και των σχολικών μονάδων τα μαθησιακά αποτελέσματα, δηλαδή οι επιδόσεις των μαθητών.

Στο νέο πλαίσιο, οι εκπαιδευτικοί «χρεώνονται» την επιτυχία ή αποτυχία των μαθητών τους και η διοίκηση του σχολείου «χρεώνεται» με τη σειρά της την επιτυχία και την αποτυχία όλων. Δεν είναι, βέβαια, τυχαίο ότι από την επίσημη αξιολόγηση ουσιαστικά «αγνοούνται» ή καταγράφονται τυπικά οι αμέτρητοι κοινωνικοί και εκπαιδευτικοί παράγοντες που επηρεάζουν και συνδιαμορφώνουν την εκπαιδευτική διαδικασία και το εκπαιδευτικό έργο.

Κοινωνική προέλευση, οικογενειακή κατάσταση, συνθήκες διαβίωσης και κατοικίας, υλικοτεχνική υποδομή σχολείου, τύπος εξετάσεων, σχολικά βιβλία, εκπαιδευτικό κλίμα, παιδαγωγικές μέθοδοι, τα πάντα γίνονται καπνός. «Αγνοούνται» οι κοινωνικές και γεωγραφικές ανισότητες που διαμορφώνουν αντίξοες συνθήκες για την εκπαίδευση των

μαθητών από τα ασθενέστερα οικονομικά και κοινωνικά στρώματα. Παραλείπονται όλοι εκείνοι οι παράγοντες που οδηγούν στον Καιάδα της εγκατάλειψης του σχολείου και του αναλφαβητισμού.

Η λάθος αντίληψη

Η αντίληψη αυτή «επιβλέπει» τη σχολική επιτυχία/αποτυχία μέσα από την «κλειδαρότρυπα» της αίθουσας διδασκαλίας, όπου όλα εξαφανίζονται εκτός από τον δάσκαλο και τον μαθητή. Δεν είναι, ωστόσο, λίγοι αυτοί που κατανοούν ή διαισθάνονται ότι το σχολείο δεν είναι «θερμοκήπιο» όπου τα παιδιά αναπτύσσονται ομαλά και απρόσκοπτα με καλό πότισμα και συστηματική φροντίδα!

Με αυτό το σκεπτικό, θα αναρωτηθεί κανείς «τι αξιολογείται όταν αξιολογείται το σχολείο;», όπως παλαιότερα αναρωτιόμαστε «τι αξιολογούμε όταν αξιολογούμε τον μαθητή: τις μορφωτικές ευκαιρίες που έχει, το οικογενειακό του περιβάλλον, την κοινωνικοοικονομική του κατάσταση, τον χαρακτήρα του, τις δυνατότητές του, τις προσπάθειες που καταβάλλει, την ικανότητα του δασκάλου του;». Και επειδή όλα τα σύνθετα προβλήματα της εκπαίδευσης δεν έχουν μόνο μία απάντηση ή μία μοναδική ερμηνεία, είναι καλό να αποφεύγουμε τέτοιες παγίδες.

Είναι φανερό πως όλα είναι δεμένα με ένα νήμα: ιδιωτικοποίηση, κουπόνια, «ευέλικτο» σχολείο που αναζητά πόρους, εκπαίδευση για λίγους και εκλεκτούς, χορηγίες κ.λπ. Η κόλαση αδειάζει και όλοι οι δαίμονες μετακομίζουν στη γη. Και βεβαίως αυτό που ενώνει τα πάντα, η αξιολόγηση, με στόχο να σπάσει η ραχοκοκαλιά συγκρότησης των 150.000 εκπαιδευτικών, για να ενταθούν η πειθάρχηση και η τρομοκρατία, για να οξυνθούν η κατηγοριοποίηση σχολείων και εκπαιδευτικών και ο συνακόλουθος κανιβαλισμός, για να έχει άλλοθι η πολιτική των απολύσεων και των περικοπών.

Πηγή: efsyn.gr